

Біяграфіі

Валянцін Акудовіч (нар.у 1950) — філосаф-постмадэрніст, паэт. Літаратурны крытык, публіцыст; культавая постаць беларускага інтэлектуальнага жыцця другой паловы 90-х гадоў ХХ ст.; намеснік галоўнага рэдактара часопіса “Фрагменты”. Аўтар кніг “Мяне няма. Роздумы на руінах чалавека” (Менск 1998), а таксама “Код адсутнасці”, “Асновы беларускай ментальнасці” (Менск 2007), у якой адказвае на пытанні, чаму Беларусь не апынулася ў месцы, якое беларускія інтэлектуалы прыдумалі сабе ў пачатку 90-х гадоў; эсэ: “Дыялогі з Богам”, “Вайна культур”, “Архіпелаг Беларусь”, “Беларусь як постмадэрнісцкі праект Бога”.

Алесь Анціпенка (нар.у 1953) — медыязнаўца, па адукацыі лінгвіст і філосаф. Працаваў настаўнікам і перакладчыкам з французскай і англійскай мовы. Сябра Беларускай асацыяцыі журналістаў і Беларускага ПЭН-клуба. Аўтар шматлікіх аналітычных артыкулаў на тэму беларускіх СМІ і ментальнасці, а таксама кніг: “Меды і тэорыя камунікацыі” (Менск-Вільня, 2000), “Невядомая Беларусь, Еўрапейскі Выбар Беларусі. Сцэнар рэформ” (Варшава, 2003-04).

Уладзімір Арлоў (нар. у 1953) — пісьменнік, публіцыст, аўтар твораў на тэму гісторыі Беларусі. Выпускнік факультэта гісторыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працаваў настаўнікам ў школе, быў рэдактарам газеты “Хімік”, з 1988 г. на пасадзе рэдактара часопіса “Мастацкая літаратура”, з 1989 г. віцэ-старшыня беларускага ПЭН-клуба. Аўтар звыш 20 зборнікаў прозы, двух тамоў паэзіі і шэрагу кніг, якія папулярызуюць нашу гісторыю. З’яўляецца адным з найбольш чытаных беларускіх пісьменнікаў.

Лявон Баршчэўскі (нар.у 1958) — перакладчык, літаратуразнаўца. Вучыўся ў Педагагічным інстытуце ў Менску (спецыяльнасць замежныя мовы: англійская і нямецкая). Перакладчык на беларускую мову мастацкай літаратуры з нямецкай, польскай, чэскай і нідэрландскай моваў. Сузаснавальнік Беларускага гуманітарнага ліцэю, дзе навучальнай мовай была беларуская. У 1990-95 гадах — дэпутат. Сузаснавальнік Беларускага Народнага Фронту. Ад снежня 2007 году — старшыня Партыі БНФ.

Генадзь Бураўкін (нар. у 1936) — журналіст, пісьменнік, паэт. Выпускнік журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Першыя вершы апублікаваў у 1952 годзе. Працаваў рэдактарам у часопісе “Камуніст Беларусі” і на Беларускім радыё. У 1972-78 гадах быў карэспандэнтам газеты “Праўда” па Беларусі. З 1978 па 1990 г. — старшыня Дзяржкамітэта па тэлебачанню і радыё. У 1980-90 гадах — дэпутат Вярхоўнага Савета, у 1990-94 гадах — прадстаўнік БССР, а пасля Рэспублікі Беларусь пры ААН.

Адам Глобус (сапр. Уладзімір Адамчык, псеўд. Джон Томпсон, нар. у 1958) — пісьменнік і паэт, выпускнік Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута. Працаваў мастаком, рэстаўратарам, рэдактарам. Цяпер займаецца выдавецкай справай (выдавецтва «Сучасны літаратар»). З’яўляецца сябрам Саюзу пісьменьнікаў Беларусі з 1989 году. Адзін з вядучых прадстаўнікоў сучаснай беларускай літаратуры, скандальную славу здабыў зборнікам эратычных апавяданняў “Дамавікамерон” (1994) і яго працягам “Новы Дамавікамерон” (1998).

Павел Якубовіч (нар. у 1946) — журналіст, галоўны рэдактар прапрэзідэнцкай газеты “Беларусь Сёння” (раней “Советская Белоруссия”). У 1972 г. скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, у 1975 г. ваенную школу МУС ім. Дзяржынскага ў Саратаве. У 1965-77 гадах салдат унутраных войскаў МУС СССР. У 1977-87 гадах — загадчык аддзела газеты “Знамя юности”, у 1987-95 гадах — рэдактар аддзела часопіса “Крыніца”. Са студзеня па ліпень 1995 г. намеснік галоўнага рэдактара “Советской Белоруссии”, з 11 ліпеня 1995 г. галоўны рэдактар. За матэрыялы, прысвечаныя падзеям жніўня 1991 года адзначаны міжнароднай журналісцкай прэміяй «Золотое перо» за абарону дэмакратыі. Атрымаў ад Аляксандра Лукашэнкі прэмію «За духоўнае адраджэнне».

Андрэй Ляховіч (нар. у 1970) — палітолаг, аналітык. Выпускнік факультэта паліталогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працуе незалежным аналітыкам, вядзе Цэнтр палітычнай адукацыі. Аўтар шматлікіх артыкулаў, якія тычацца палітычнай сітуацыі ў Беларусі, і кніг: “Беларуская палітычная сістэма і прэзідэнцыя

выбары” (Варшава, 2001), “Беларусь: сцэнар рэформ. Еўрапейская дарога Беларусі” (Вашынгтон, 2003), “Гісторыя беларускага парламентарызму” (Менск, 2005).

Алег Манаеў (нар. у 1952) — сацыёлаг, аналітык. У 1974 г. закончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, у 1994 г. атрымаў званне прафесара сацыялогіі; у 1992-99 — прафесар кафедры сацыялогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. З 1992 г. — дырэктар Незалежнага інстытуту сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў. Суаўтар кніг пра праблемы медыяў і дэмакратыі.

Пётр Марцаў (нар. у 1962) — журналіст. Закончыў філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працаваў настаўнікам рускай мовы і літаратуры ў школе для працоўнай моладзі. У 1986-88 гадах — карэспандэнт БЕЛТА. Карэспандэнт газеты “Коммерсант” у Беларусі. З 1992 г. займаўся бізнесам, выдаваў газету “Биржи и банки: Белорусская деловая газета” (з 1999 года — “Белорусская деловая газета”), штотыднёвік “Имя”. З 2002 г. — выдавец “Белорусской деловой газеты” і «БДГ. Для служебного пользования». Прадзюсер і адзін з аўтараў сцэнару да фільма пра Аляксандра Лукашэнку “Обыкновенный президент” (1996). Узнагароджаны ганаровым дыпламам “За ўмацаванне свабоды слова ў Беларусі”. Уваходзіў у дваццатку самых уплывовых прадстаўнікоў мас-медыя краін СНД (2001).

Павал Севярынец (нар. у 1976) — стваральнік і лідэр “Маладога Фронту”, стваральнік БХД. У 2000 г. скончыў факультэт геаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. У 2005 годзе асуджаны да 3 гадоў абмежавання волі за вулічныя пратэсты супраць афіцыйных вынікаў парламенцкіх выбараў і рэферэндума, які даў права Аляксандру Лукашэнку балатавацца на пасаду прэзідэнта неабмежаваную колькасць разоў. Пакаранне адбываў на “хіміі”, у вёсцы Малое Сітна, дзе працаваў на мясцовым тартаку. Падчас ссылкі паўстала кніга “Лісты з лесу”.

Валянцін Тарас (нар. у 1930) — паэт, пісьменнік, перакладчык літаратуры. Піша па-руску і па-беларуску. Падчас II сусветнай вайны, ва ўзросце 13 гадоў пайшоў у партызанскі атрад. Змагаўся з фашыстамі ў брыгадзе ім. Чкалава. У 1955 г. скончыў факультэт журналістыкі ў Беларускаім дзяржаўным універсітэце. У 1955-62 гадах працаваў у рэдакцыі газеты “Звезда”. У 1964-68 гадах быў рэдактарам часопіса “Нёман”. Першыя вершы апублікаваў у 1948 г. (пісаў па-руску і па-беларуску). Сябра Саюзу беларускіх пісьменнікаў і Беларускага ПЭН-цэнтру. Аўтар кніг паэзіі (“Две тетрады”, “Пазыцыя”, “Колеры” і інш.), прозы (“Прощальные костры”, “Дань времени”), мемуараў (“На высьпе ўспамінаў”).

Алег Трусаў (нар. у 1954) — археолаг, кандыдат гістарычных навук, гісторык беларускай архітэктуры, адзіны ў краіне выкладчык гісторыі філатэліі Беларусі. Палітык і грамадскі дзеяч, адзін са стваральнікаў, а зараз старшыня Таварыства Беларускай Мовы імя Францішка Скарыны. Быў дэпутатам Вярхоўнага Савета XII склікання. Удзельнічаў у галадоўцы дэпутатаў апазыцыі БНФ 11—12 красавіка 1995 году супраць арганізаванага Аляксандрам Лукашэнкам рэфэрэндуму аб скасаванні бел-чырвона-белага сцяга, гербу «Пагоні» ў якасці дзяржаўных сімвалаў, скасавання статусу беларускай мовы як адзінай дзяржаўнай мовы і эканамічнай інтэграцыі з Расіяй.

Змест

Уступ

Гісторыя без герояў

РАЗМОВА З УЛАДЗІМІРАМ АРЛОВЫМ..... 5

І ўбачылі Беларусь

РАЗМОВА З ЛЯВОНАМ БАРШЧЭЎСКІМ..... 19

Я бараніў савецкую Беларусь

РАЗМОВА З ВАЛЯНЦІНАМ ТАРАСАМ.....37

Мы былі пакорнымі. На жаль

РАЗМОВА З ГЕНАДЗЕМ БУРАЎКІНЫМ 53

Выпадкі Паўла Ізотавіча

РАЗМОВА З ПАЎЛАМ ЯКУБОВІЧАМ 67

Партызан-антыгерой

РАЗМОВА З АЛЕСЕМ АНЦІПЕНКАМ.....81

Беларусь будзе краінай некалькіх моў

РАЗМОВА З АЛЕГАМ ТРУСАВЫМ 93

Мы маем дзве душы

РАЗМОВА З АДАМАМ ГЛОБУСАМ 107

Бог нічога добрага для іх не зробіў

РАЗМОВА З ПАЎЛАМ СЕВЯРЫНЦАМ..... 121

Мы ўжо змучаныя

РАЗМОВА З ВАЛЯНЦІНАМ АКУДОВІЧАМ..... 135

За Беларусь

РАЗМОВА З АНДРЭЕМ ЛЯХОВІЧАМ 147

У Еўропу – так, але з нашай расійскай спадчынай

РАЗМОВА З ПЯТРОМ МАРЦАВЫМ 159

**Беларусы не разумелі, у імя якіх каштоўнасцей яны павінны
былі пакутаваць**

РАЗМОВА З АЛЕГАМ МАНАЕВЫМ..... 171

Біяграфіі 184